

DOMOVINA

izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krona, za četrt leta 2 kroni; ista naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Celjski denarni zavodi.

Dobili smo zdaj v roke računske sklepe celjske posojilnice, „Južnoštajarske hranilnice“ in tudi mestne hranilnice v Celju. Celjska posojilnica je končala zadnje leto z 4.973.104 K, torej skoro petimi milijoni kron hranilnih vlog, čistim dobičkom 34.348 K in rezervnim zakladom 304.706 K.

„Južnoštajarska hranilnica v Celju“ zraven posojilnice v „Narodnem domu“ imela je ob koncu zadnjega leta hranilnih vlog 3.783.150 K, torej okroglo tri in tri četrtine milijona, čistega dobička, brez onega pri kurzu, 23.086 K, s kurznim dobičkom pa 39.117 K. Od tega čistega dobička se je izločilo 10.000 K za dijaško štipendijo, katero bodo uživali učenci iz petih sodnih okrajev, katerih zastopi so „Južnoštajarsko hranilnico“ ustanovili, t. j. Gornjigrad, Sevnica, Šmarje, Šoštanj in Vransko. Upravni odbor hranilnice je že tudi potrebno ukrenil, da se od o. kr. vlade odobri in oživotvori štipendija, njen kapital po 10.000 K pa je sklenil naložiti na posestva. To bo prvi, za neudeležence vidni in čutni dobiček naše slovenske „Južnoštajarske hranilnice v Celju.“

Mestna hranilnica v Celju („nemška špar kasa“) je imela ob koncu l. 1902 vlog, katere je nabrala v teku 38 let 9.808.551 K, rezervnega zaklada 851.725, dobička pa samo 33.184 K, te daj manj ko posojilnica in „Južnoštajarska hranilnica“ vsaka posebej. To ni posebno priporočilno, ako se pomisli, da dela mestna hranilnica s trikrat tolikim denarjem, kakor „Južnoštajarska hranilnica“ in več ko dvakrat tolikim kapitalom kakor celjska posojilnica. Mestna hranilnica, kakor prej šnja leta tudi letos zopet neresnično poroča, da ima premoženja 9.956.649 K 71 v. To je pa ono „premoženje“, katero ima ta hranilnica hranjeno za razne vlagatelje, namreč toliko je mestna hranilnica dolžna, ne pa da bi toliko imela svojega. Premoženje mestne hranilnice je, kakor pri vsaki drugi hranilnici samo njen rezervni zaklad v znesku 851.725 K. Gospodje pri mestni hranilnici so torej samo za devet milijonov in stotisoč kron več premoženja razglasili, kakor ga imajo. Nekako čudno, da tega neresničnega poročila cesarski komisar ne popravi. Gospodom ravnateljem mestne hranilnice se manj čudimo, da dolgove za premoženje štejejo, ker pri mestni upravi vedno in vedno dolgove delajo in zato že pač dolgove za premoženje smatrajo.

Celjska mestna hranilnica ima tudi posebno šego povznavati vrednost svojih hiš. Tako se nahaja v izkazu vrednost nepremičnin koncem 1902 s 193.255 K tej vrednosti prištevajo popravke hiš v letu 1902 z 2232 K in pravijo, da so hiše za popravke več vredne, tedaj 195.487 K. Nobeden pameten gospodar ne bo računil, da je njegova hiša v sled navadnih popravkov pridobila trajne vrednosti. Popravki spadajo med upravne stroške (gospodarske izdatke), ne pa med poviške kapitale.

S-takim poslovanjem se izkazuje „premoženje“, ki ga v resnici ni. Pravilna bilanca znižuje leto za letom vrednost poslopij, kakor je to storila posojilnica. Seveda bi po taki bilanci ne

mogla mestna posojilnica toliko dobička izplačevati mestu, kako mu ga oddaje. Prišel pa bo sodni dan!...

Slab položaj našega kmeta.

Poroča inženjer F. Lupša v Ormožu.

Vsakega narodnjaka in naprednega moža mora groza obleteti, če opazuje velikanske krivice, katere se gode posebno štajarskim Slovincem. Ni skoro dneva, da bi časniki ne poročali o mnogostevilnih in vsakovrstnih napadih naših nasprotnikov — kajti radi bi nas popolnoma uničili ter se polastili teh lepih pokrajin, na katerih so naši pradedje sto in stoletja v miru živeli. Po eni strani se nam laskajo in obetajo pomoč, a po drugi pa naš uspeh habijo; z levico nas torej objemajo, a z desnico nas vlečejo v grozno temo in prepad, kjer kraljujete poguba in pogin. In ta pogin nam je gotov, ako se kmetu kmalu ne pomaga tudi od zgoraj. Zakaj neki uživajo kmetje drugih narodov toliko in toliko dobrot, a naš se vedno in povsod prezira, čeravno je podvržen istim postavam in zakonom?

Resnično je, da je tu in tam dežela pomagala nekaterim kmetovalcem napraviti trtnice, iz katerih se zamorejo kmeti poučevati o novi saditvi trt, resnično je nadalje, da je skrbela dežela tudi zato, da so se nekateri močvirni travniki podcevali, tudi je ta ali oni dobil kako večletno brezobrestno posojilo za to ali ono boljše napravo itd. A vse to pride navadno le boljšim in večjim kmetom v korist, revnejši pa, kateremu bi bila kaka podpora neobhodno potrebna k izboljšanju svojega slabega položaja, mora le skozi prste gledati. S tem se pospešuje le uboštvo, toda nikakor se ne pomaga našemu ljudstvu!

In zakaj se prezira ravno manjši in slabejši kmet? Odgovora tukaj ne pričakujem, saj je to že samo ob sebi razumljivo. Ubog kmet je neumen, on še živi in gospodari navadno po pravilih in navadah, katere je od starih podedoval, toda o izboljšanju in dobrotah, ki pa, žalobno, še le v mali meri tu in tam obstoje, nima niti pojma in kako bi tudi imel, saj ga še ni nihče poučil. On navadno ne zna, kam ali na koga naj bi se obrnil, da bi dobil od zgoraj podporo.

„Saj imamo v pouk kmetijske in vinorejske šole“, bi mi zamogel tukaj kdo ugovarjati. To je istina, toda teh je še premalo ter se nahajajo v precej oddaljenih mestih, kakor v Mariboru, v Gradcu in drugod. Kdor boče po takih narodnih šolati sina, ta mora imeti tudi denar, kajti deželne štipendije so le redke in majhne. Zato pa tudi šole obiskujejo navadno le sinovi bogatejših posestnikov — in za te so menda vse te šole na menjene!

Iz tega sledi, da kmetijske in vinorejske šole siromašnemu kmetu nič ne koristijo, ampak le škodijo, ker on mora za nje ravno tak davek plačevati kakor tisti, ki so že od doma zmožni se jih v pouku posluževati in udeleževati. Torej za siromaka poučne šole še ne obstoje! Toda doseglo bi se že lahko tudi v tem marsikaj, ko bi bilo voditeljem nekoliko več na tem ležeče, da se povzdigne kmetijstvo. Veliko bi n. pr. koristil redno vpeljan domač pouk in kaka uzorno upeljana in oskrbovana kmetija, kjer siromak lahko vsak čas vse s lastnimi očmi vidi, kar bi

bilo za izboljšanje pomenljivo. V vsaki občini naj bi se nahajalo poskušališče, ki bi služilo ob enem tudi v šolo za kmeta. Obljubilo se je že sicer tudi v tem veliko, toda ne samo z besedami, ampak tudi z dejanjem naj se pomaga vendarle siromakom, katerih zemlja vsako leto slabeje rodi; k temu pa še pride vedno nižja cena poljedelskih pridelkov in pomanjkanje delavcev. Vse boljše moči morajo iti k vojakom ali pa odidejo rajši v druge kraje, kjer je višja plača. Za vzgled bodi to, da imajo pri nas delavci na dan le po 50 vinarjev, a drugod po dve kroni in še več.

Vsled takih okoliščin se tedaj ni čuditi, da nas mnogi domačini zapuste ter si gredo služiti kruha po svetu, kjer so seveda dobro vsprejeti, kajti Slovenci, kakor tudi vsi drugi Slovani so kot izvrstni delavci povsod predobro znani. Naše moči pridejo torej tujcem v last, toda mi doma jih pogrešamo! Opravičeno je torej, ako vendar odločno zahtevamo pomoč! Naše kmetijstvo so višje oblasti vedno zanemarjale, in ako je to danes v gospodarskem oziru pri koncu, si vsega tudi kmet vsled svoje starokopitosti ni sam kriv!

Mislím, da govorim iz česa vseh spodnještajarskih Slovencev, ako končno rečem: ker se je dosedaj še za naše pokrajine v primeri z drugimi jako malo storilo, zahtevamo, da nas višje oblasti več ne prezirajo, ki so edino le zmčne tudi v kratkem času sedanje. Za ostne razmere preobrniti, katere vladajo povsod pri naših kmetih!

Celjske in štajarske novice.

(„Deseti brat.“) Kakor se je bilo nadejati, je bila predstava v nedeljo obiskana prav dobro. Prostori so bili natlačeno polni. O igri ne bomo veliko govorili, saj so bile vloge večinoma v rokah prejšnjih predstavjalcev. G. Danila v ulogi Dolefa ne bomo posebej hvalili, občinstvo mu je samo izreklo najlaskavejšo pohvalo ob priliki, ko se mu je izročil lovorjev venec. Ženske vloge, Manica (gca. Jela Sernečeva), Franica (gca. Kolova) in Krivčevka (gca. Cizeljova) so se igrale kar najbolje. Martin Spak je gotovo najboljša uloga g. Spindlerja; igral ga je tudi najizbornejše. Posebno nam je ugajal prizor na Polesku in v Krjavljevi koči. Isto, kar smo rekli o g. Spindlerju, velja tud. za g. Salmiča v ulogi Krjavljša. Bil je res pravi original. Vsa čast mu! Kvas (g. Z.), Marijan (g. dr. Štiker), Piškov (g. Rebek), Slameničan (g. Korošec), Vencelj (g. Terček) so bili prav dobri. Posebno pohvalo zaslužita gg. Dobršek in Rotter, prvi v ulogi Peharčka in Krivca, drugi pa v ulogi Matevžka. Druge manjše vloge — pozabiti ne smemo Balčka — so bile tudi v dobrih rokah, tako da smemo reči, da je bil uspeh res popoln. — Ker je to bila zadnja predstava v letošnji sezoni, bomo v eni prihodnjih števil izpregovorili nekoliko o našem gledališču, da premotrimo celokupno delo „Celjskega pevskega društva“ in njegovo prizadevanje v prilog slovenske misli v Celju in okolici.

(Shod društva slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov v Celju) dne 1. maja je bil jako dobro obiskan in je jasno pričal o živi potrebi vpeljanja nedeljskega počitka. Sprejeli ste se sledeči resoluciji: Pri današnjem zborovanju

ni odvetniški in notarski uradniki se pri-
dajo svojim severnim tovarišem ter soglasno
in odločno zahtevajo, da se uvede v odvetniških
in notarskih pisarnah nedeljski počitek. Z ozirom
na to, da se vsled narodno različnega mišljenja
in obstoječe konkurence isti ne da od šefov
samih uvesti, naj se postavnim potom uvede
in se prosijo gospodje državni poslanci, da se z
vsemi silami za to opravičeno stvar zavzemajo.
2. Da se z isto vneto zavzemajo, da se sklene
skoraj zavarovanje za starost in onemoglost
tistih uradnikov. Obširnejše poročilo še sledi.

(Zadnja sodnijska imenovanja.) Kura je
sila jajce in kokodakale so — žabe. Malo
verjetno ali vendar resnično. Slavna c. kr.
pravosodna uprava je znesla jajce, po našem
mnenju je vsaj napol gnjilo, namreč par imeno-
vanj, s katerimi naj bi se „pčrešnim“ Sloven-
cem zamašila vsaj za nekotiko časa usta, in
kokodakali so razni nemški listi od „Tagespošte“
pa doli do celjske klepetulje, seveda ne veselja,
da je c. kr. sodna uprava imenovala par Slo-
vencev, temveč samega globokega ogorčenja, da
vrag vzel teh nesramnih Slovencev, še predno
zagledal luč belega dneva, ker se predrznejo
vzdigovati se za stopnjo više. Posebno jih
li, da sta imenovana dva Slovenca, čujte,
naenkrat, nadsvetnikom. Kaka nesramnost,
da si upa sploh Slovenec biti nadsvetnik, med-
tem ko morajo nemški svetniki čakati in čakati
in trpeti, da njihovi nemški kolegi delajo cele
saltomortale preko njih v nadsvetniške koticke.
Da, res Bog pomagaj, vsak človek ni za klovna
in vsak svetnik ne za nadsvetnika, dasiravno
se vsled tega pretakajo po vahtarčnih in drugih
predalih potoki krokodilovih solza.

(„Uslužbenci celjskih c. kr. uradov slavijo
magoslavlje nad slovenskim narodom“.) V
namenju popravkov smo. Radi našega članka,
i smo ga priobčili pod gorenjim naslovom, smo
dobili dva popravka. Priobčujemo jih radi kuri-
joznosti, kajti naše občinstvo se bo samo pre-
pričalo, da s tema dvema popravkoma ni prav-
nič popravljenega. Torej, dragi čitatelji, čitajte
pazno, da se naučite tudi vi delati take popravke.
Sledi popravek št. 1.

„Ni res in je popolnoma izmišljeno, da so
člani godbe od mene kot „znanega Germana“
dovoljenje dobili za potovanje na Brežice; ravno
tako je neresnično in izmišljeno, da sem načelnik
in duša celjske nemške godbe in da se po
mojem „referatu“ sprejemajo kot pisarniški usluž-
benci k tukajšnjim sodiščem samo taki kon-
petenti, ki so sposobni za sodelovanje pri celjski
nemškonacijski godbi. — Jaz popravim, da
ima ta godba posebno upravitelstvo (Kapellenver-
waltung), kojemu samemu pristoji pravica z
godbo razpolagati; trditev, da se člani godbe
po mojem referatu kot pisarniški uslužbenci
sprejemajo, je neresnična, kajti vse godbo zade-
vajoče zadeve spadajo v delokrog upravitelstva
godbe; jaz pa nisem pri nikomur v tem oziru
„referiral“, ker nisem niti upravitelj niti njegov
namestnik. Celje, 28. aprila 1903. Fr. Marokhi.“

Kaj ni to zanimivo? Pa da se čuje še
druga stran! Cenjenim bralcem ne bo žal, ako
vztrajajo do konca, kajti drugi popravek je še
mного zanimivejši nego prvi. Jezik sicer malo
šepa, razun v onih točkah, ki so prepisane iz
„Domovine“, ali to je samo radi lepšega in ne
kviri splošnega vtisa. Torej popravek št. 2, se
glasi tako le:

„Neresnično je, da so se 20. aprila skoro
vsi pisarniški uslužbenci celjskih sodišč — go-
tovo ne brez privoljenja uradnih predstojnikov
— skoro polnoštevilno peljali v Brežice kot
člani nemške nacionalne godbe v uradnih urah
alaviti zmaso nad slovenskim narodom, da je
ponedeljek popoldne bil na tukajšnjem sodišču
ob uradnem času navzoč samo eden uslužbenec,
ker so vsi drugi kot člani godbe v tem času v
zavarovanju slovenskega naroda avirali „Wacht
am Rhein“. Neresnično in popolnoma izmišljeno
je, da jih je drugi dan v uradu mnogo manjkalo,
in da so drugi prišli vsi skročkani in pohabljeni,
ker so vsled svojega razgrajanja po noči v Bre-
žicah prišli v neprijetno dotiko s krepkimi pestmi
slovenskih kmetijskih fantov. Istina pa je, da
niso člani godbe nikar ne razgrajali, pač pa je
bila godba, ko se je v Brežicah mirno na ko-

lodvor podala iz preže s kamenjem potuhno
ometana. Neresnično je, da so godbeniki „huj-
skali“, istina pa je, da so še mirno ostali, ako-
ravno so jih iz preže napadli in nekarterih iz
med jih tudi poškodovali. Celje, dne 28. aprila
1903. Za upravitelstvo celjske misikalnega društva
Pinter.“

To sta torej ta popravka. Slavno občinstvo,
naj sodi samo, koliko je žnjima popravljenega.
Sicer pa o celi stvari še nismo govorili zadnje
besede.

(Sv. Jurij ob juž. žel.) Tukaj pri nas se je
ustanovilo slovensko veteransko društvo s sede-
žem v Št. Jurju. Vsi tisti vojaki, kateri so že iz
aktivne službe izstopili, se povabijo na dan
10. maja ob 3. uri popoldne k prvemu občnemu
zboru, kateri se bode vršil v Št. Jurju v gostilni
g. Černovškega, kjer bo de tudi volitev društvenega
odбора ter sprejem rednih, podpornih in častnih
članov. K obilni udeležbi vabi začasni odbor.

(Slava konjiških Nemcev) 7. Številka se-
dem pomeni nesrečo, pa ne moremo Ti pomagati
gospod „lepi Žane“ — c. kr. davkarski kontrolor
g. Wesenscheegg! „Narodni dom“ Te zelo v oči
bode, a potolaži se, stal bo de dalje časa, kakor
bo deš Ti kot c. kr. uradnik izžival slovensko
ljudstvo. Ker je „Narodni dom“ vedno dobro
obiskan, se buduješ nad tem, pazi, da Ti jeza
ne bo škodila! Izrazil si se, da hodijo nizki
ljudje („lanter gemeine Menschen“) v „bindišes
Haus“, a Ti kot visokgermanski kavalir moraš
danzadnevom s takimi ljudmi občevati! Ako pa
ne maraš živeti med nizkimi ljudmi, poberi šila
in kopita in pojdi med bratce, za katere bije
Tvoje srce. — Kakor Tvoj brat, gospod fajerber-
hautman, ljubiš tudi Ti cvetlice in že komaj
čakaš trenotka, da bo deš lahko kot c. kr. uradnik
v kompaniji z gospodom nadučiteljem slovenske
šole za konjiško okolico čistil njive slovenskih
kmetov od nadležnega plevela, kateremu pravimo
po domače plavice, in rešena bo mati Germanija,
ko bo videla dva verna sina, c. kr. uradnika in
nadučitelja slovenske šole za konjiško okolico,
okinčana s pristnimi nemškimi plavicami! —
8. Hiša — die Haus, tovarna — das Fabrik itd.
slušiš, ako Te je čast doletela, da smeš govoriti
z usnarjem g. Lauritschem! Hadomušni ljudje
trdijo — mi jim seveda ne moremo verjeti —
da je sedanja soproga g. Lauritscha poslala
istega, predno ga je vzela za moža, na Dunaj
v neki kurz učiti se nemščine, a naučil se ni
mnogo, ker lomi nemščino, kakor večina otrok
nemške šole! Njegovi otroci so vzgojeni seveda
v pristnem germanskem duhu in zato se je
njegov sinček hudoval v nemški šoli nad nekim
otrokom, češ, da nima nemškega imena; svet-
jemo mu, naj vpraša svojega očeta, ali je res
Lavrič nemško ime in ali je resnica, da je rojen
na Kranjskem! — 9. Konec. Zlate Konjice so
znamenite po svojih slavnih možeh; posrečilo
se nam je le prav slabo osvetliti glavne zasluge
slavnih konjiških Nemcev, a prepričani smo, da
bo znani predavatelj o slavnih Celjanih prihitel
v kratkem času v Konjice in podal s točnostjo
zgodovinarja jasno sliko zaslug teh naših veli-
kanov in gotovo bo gospod nadučitelj slovenske
šole za konjiško okolico predstavil dotično pre-
davanje strokovnjaka v „vsem razumljivo“ slo-
venščino, katere je „popolnoma“ zmožen, ker
slovenščine, katero piše „Domovina“ in ostali
slovenski listi, baje po mnenju različnih konjiških
mogočnejšev preprosto slovensko ljudstvo ne
razume!

(Člani ljubljanskega slov. gledališča na
Štajarskem.) Kar se nam je zdelo popolnoma
nemogoče, se je vendarle zgodilo. Njamo verjeti,
da imajo gospodje pri graškem namestništvu
tako boječe srce, da se jim tresejo hlačice in še
kaj drugega zaradi par nameranih slovenskih
predstav na Spodnjem Štajarskem. Seveda, kaka
predrznost, člani ljubljanskega gledališča, Bog
naj obvaruje ljubo Štajarsko teh „klatežev“, se
predrznajo motiti javni mir in red po naših
mestih, trgih in vaseh. Res, dobri Bog nas ob-
varuj te povodnji. In posebno tisti Danilo,
kaj si ta človek vse domišlja, celo koncesije je
prosil za svoje početje! Ne, pa ne! Ne damo!
Rajši vsakemu potepuhu, kakor pa njemu! In
tako se je tudi zgodilo. Skrbni naš oče v Gradcu
nas je obvaroval ljubljancev in jim ni dovolil

koncesije. Ali glej vruga, kaj si domislilo ti pre-
kanjenci! Predstave se bodo vendarle vršile in
sicer že 8. iz 7. t. m. na Vranskem kjer se boste
predstavljali igri „Ženski Oteló“ in noviteta
„Huzarji“. Prebrisani so ti ljudje že še bolj,
kakor naš papa v Gradcu in prirede svoje pre-
stave na ime dotičnih čitalnic. Dne 9. t. m. bo
predstava v Šoštanj, 10. v Šmarjah pri Jelšah,
16. v Mariboru, 17. v Ljutomeru, 21. v Trbovljah
in 23. in 24. v Brežicah, pa naj slavno namest-
ništvo v Gradcu strahu ali jeze razpoči. Ne
moremo si kaj, da ne bi na tak način osvetlili
ravnjanja slavnega namestništva; kajti ako se
dovoli zadnjemu klatežu iz Zgornje Štajarske,
da prodaja svoje bripavo pevsko umetnost po
naših krajih, ako se dovoli najrazcapanejšemu
Kalabrezu da nam muči ušesa s svojim tulenjem,
ako sme vsak šarlatan najdomljivejše vrste
nastopati med nami — članom deželne gledališča
v Ljubljani naj bi pa bilo zabranjeno
stopiti pred slovensko spodnještajarsko občinstvo
— potem je proti faktorjem, kateri so to zakri-
vili, edino le na mestu najostrejši sarkazem ali
pa najudanejša molitev do sv. Katarine, da bi
tem revčem izprosila pravega uma in pameti!

(Izjava.) Podpisani izjavim s svojo častno
bešedo, da nisem spisal dopisa o nadzorniku
g. J. Dreflaku v Ptuj ter da nisem v nobeni
zvezi z dopisoma, ki sta izšla v „Domovini“ in
v katerih se napada gospod nadzornik. Dopisa
nisem spisal in ga tudi nisem spisal mogel,
ker pri dotičnem društvenem zborovanju v me-
secu aprilu t. l. niti bil nisem. Slavno predništvo
pa prosim, naj blagovoli izjaviti, če sem li jaz
dotični dopisnik ali ne, in če sem sploh v kakšni
zvezi z njim ali ne.

V Narapljah, dne 24. aprila 1903

Anton Pesek, šolski vodja.

Radovoljno izjavljamo, da g. Pesek ni v
nikaki zvezi z zgoraj omenjenimi dopisi.

(Umrla je) prošlo soboto na Dunaju gospica
Enica Krušičeva po dolgi in mučni bolezni stara
šele 22 let. Gospica je bila svoj čas ena izmed
najmarljivejših pevk „Celjskega pevskega društva“. Blag ji bil spomin!

Druge slovenske novice.

(Nadvojvoda Josip Ferdinand v Ljubljani.)
Kakor smo poročali, je nadvojvoda Josip Ferdi-
nand, brat Leopolda Wöflaga in saksonske pre-
stolonasledne princezinje Lujze premeščen k
27. pešpolku v Ljubljano. Neki nemški listi so
prinesli vest, da je to za kazens, ker se je preveč
družil v Solnogradu z meščanskimi krogi. Ali
to ni res, kajti nadvojvoda je avanziral in mu
je bilo ob tej priliki dano na izbero, h kateremu
polku in v katero mesto si želi. Izbral si je
Ljubljano, in ustreglo se mu je tem rajši, ker
je imel cesarski dvor že zdavnaj namen, da se
en član cesarske hiše naseli v Ljubljani.

(Posojilo.) Ministrstvo je dovolilo ljubljans-
skemu knezoškofu, da najame posojilo v znesku
400000 K na gornjegrajsko graščino. Posojilo se
ima vrniti tekom 60 let. S tem denarjem bo
mogoče dozidati in urediti knezoškofije zavode
v Št. Vidu nad Ljubljano.

(Velika nesreča) se je zgodila v piatek v
Ljubljani pri podzidanju neke šupe na Vodnikovem
trgu. Streha ni bila dovolj podprta, nagnila se
je, stari leseni stebri so popokali in šupa se je
podrla. Streha je zadel 17 letnega zidarja Fran-
Cotarja iz Renč na Goriškem, pritisnila ga je
na tla in mu strla križ in roko. Bil je na mestu
mrtev. Trem osebam, ki so bile v šupi, se ni
nič pripetilo.

(Tuji v Ljubljani) Meseca aprila je prišlo
v Ljubljano 2435 tujcev, za 530 več kakor me-
saca marca. Največ jih ostane „pri Štani“ in
sicer jih je bilo prošlo mesec 730 potem „pri
Maliču“ in „Lloyd“.

(Macedonci na Kranjskem.) Pri vrtanju
tunela skozi Karavank je udeleženi več Ma-
cedoncev, kateri pa naj radi bolehnajo, ker se
preslabo hranijo — jedo samo čebulo in kruh.
Vse so pravoslavne. Pred kratkim sta dve
umrli. Tovariši so hoteli, da je pokopije katoliški
duhovnik. Ker ta ni hotel so zmagavali s glavo
in dejali: „Naš pop pa vse pokopuje, tudi ka-
tolike!“

(Podružnica planinskega društva) se je ustanovila na Jesenicah. Za predsednika je bil izvoljen učitelj g. Emil Guštin.

(Nemškutarsko pobalinstvo.) Pod tem naslovom pišejo iz Velikovca na Koroškem, da so ondodni „Nemci“ razbili slovenskemu zdravniku, g. dr. Vinku Hudelistu stekleno pločo z napisom. G. doktor sicer sam ne trpi nikake škode, ker je pločo zavaroval, ali nesramnost nemškutarskih pobalincev se je v tem slučaju pokazala kar najjasnejše. Torej Slovenec ne bi smel niti na svojih rojstnih tleh pokazati svojega imena v javnosti!

(Detomor in samomor.) Dne 19. aprila je v Strajvasi pri Podkloštru na Koroškem 49 letna vdova Marija Vigele porodila otroka in ga takoj po porodu umorila. Oblasti so začele poizvedovati in Vigele se je iz strahu pred kaznijo obesila v svojem stanovanju. Zapustila je šest še deloma nepreskrbljenih otrok.

(Napad na sprevoznika.) V noči od četrtega na petek je skočil med Nabrežino in Prosekom neki človek na tovorni vlak števil. 101 in sicer na vagon, na katerem je bil sprevoznik Jurkas. Le-ta je zahteval, da naj tujece skoči z vlaka in je nato dal s svetilnico znamenje, da naj vlak ostane. Predno se je pa vlak ustavil, je sunil tujece sprevoznika z nožem v levo stran. Ako bi ne bil imel Jurkas v žepu debelega notesa, bi ga bil gotovo zabodel, tako ima pa samo naznatno rano. Vlak se je ustavil, ali tujece je že prej skočil z vlaka in pobegnil.

(Dramatično društvo v Trstu) se bori z velikimi zaprekami. Že zlasti je bila napovedana igra „Pojdimo na Dunaj“ ali prirediti se ni mogla, ker Slovenci niso mogli dobiti gledališča v najem. Običajno so bile slovenske predstave v gledališču „Armonia“, ali uprava je javila društvu, da ne da gledališča Slovincem za nikakršne prireditve. Sedaj se je pa odboru posrečilo dobiti gledališče „Fenica“ in igra se priredi v nedeljo, dne 10. maja.

Društveno gibanje.

(Učiteljsvu šolskih okrajev Celjska okolica in Šmarje.) Na podlagi ukazov c. kr. štaj. deželnega šolskega sveta od 13. junija 1872, št. 3254, od 17. septembra 1872, št. 5357 in od 12. julija 1877, št. 14590, nadalje v zmislu odlokov od 25. svedčana in 23. aprila 1892, št. 1315 in 2689 vršila se bode letošnja učiteljska konferenca za šolska okraja Celjska okolica in Šmarje dne 16. julija 1903 v šoli Celjske okolice. Začetek točno ob pol 9. uri dopoldne. Dnevni red: 1. Volitev dveh zapisničarjev in čitanje opravičnega reda. 2. Poročanje okrajnega šolskega nadzornika. 3. Razglasanje od zadnje konferencie došlih zakonov in odredb, tičečih se ljudskega šolstva. 4. Pogovarjanje sledečih nalog: A) Red za šolske služe: a) nameščanje, b) pravice in dolžnosti, c) razmerje med šolskim slugo in kraj. šolskim svetom, d) šolskim voditeljem, kateri je za red in snago v šoli odgovoren, e) in drugim učitelstvom, f) odpust iz službe. Poročevalci: Brinar Fran, Čulek Josip, Debelak Ivan, Ferlinc Fran, Hölzl Matija, Jurkovič Fran, Kurbus Tomaž, Karol Kveder, Stante Jakob, Šah Lovro. — B) Ali donaša sedanji kmetijski pouk (z ozirom na § 56. šolskega in učnega reda) pričakovano korist kmetu? Ako ne, kako se naj isti v ljudski šoli poučuje? C) Dodel; učna shika po 1. Lubenovi, 2. pa Jungejevi in 3. po najnovejši biološki metodi. Poročevalci za B) in C) dolžni na dan konferencie predsednik. — 5. Poročilo komisije okrajne učiteljske knjižnice: a) o stanju in uporabi okrajne učiteljske knjižnice, b) o uporabi knjižnice delščin. 6. Volitve: a) stalnega konferenčnega odbora, b) komisij za knjižnice. 7. Predlogi in želje udov. — S tem se obvešča vse učitelstvo z ozirom na odlok c. kr. štaj. deželnega šolskega sveta od 18. novembra 1875, št. 108, da se ve ravnati z dostavkom, da je vsakega udeleženca konferencie — tudi pomožnih učiteljev in učiteljic — dolžnost, temeljito izdelati eno nalogo. Navesti je knjige in druge pomočke, ki so se v uporabljal, elaborati so pa izročiti vodji konferencie. Končno se opozarja, da se bodejo samostojni predlogi (7. točka dnevnega reda) v zmislu odloka c. kr. štaj. deželnega šolskega sveta od 25. maja 1882, št. 2932, obravnavali le takrat, ako jih prej odobri stalni kon-

ferenčni odbor. Clani konferencie, ki želijo staviti kake take predloge, imajo jih toraj poslati vsaj osem dni pred konferencijo okrajnemu šolskemu nadzorniku gospodu Josipu Supaneku v Celju. Okrajni šolski svet Celje-Šmarje.

Predsednik: Apfaltrern.

(Dirkalsko društvo v Ljutomeru.) Propozicije za konjsko dirko na cvenskem dirkališču v nedeljo, dne 17. maja 1903 točno ob pol 3. uri. I. Plemenska vožnja s prvenci 250 K, danih od vis. c. kr. poljedelskega ministristva, za na Štajarskem rojene in vzrejene kobile in žrebce od 3—8 let, ki še niso pri nobeni dirki tekmovali, in so v lasti kmetskih posestnikov. Daljava 2000 m. Triletnim 25 m dovoljeno, 125 K in eno zastavo, 80 K drugemu, 50 K tretjemu, 40 K četrtemu, 30 K petemu, 25 K šestemu. Vloge 6 K. Neobdarovani dobijo 4 K nazaj. II. glavna vožnja 400 kron, danih od dunajskega dirkalskega društva, za na Štajarskem rojene in izrejene kobile in žrebce od 3—10 let, ki so v lasti kmetskih posestnikov. Konji s kilometrimskim rekordom 2:00 ali boljšim za vsako boljšo sekundo po 15 m doklade, 3 letnim 40 m, 4 letnim 20 m dovoljeno. Daljava 2000 m. 150 K in eno zastavo prvemu, 80 K drugemu, 70 K tretjemu, 50 K četrtemu, 30 K petemu in 20 K šestemu. — Vloge 6 K. Neobdarovani dobijo po 4 K nazaj. III. Dopolnilna vožnja za inozemske konje vsake starosti. Konji s kilometrimskim rekordom od 2:00 vsako boljšo sekundo po 20 m doklade. Dobitelji prvih daril pri današnji vožnji pod I in II. so od te vožnje izključeni. Tri častna darila, dalo ljutomersko dirkalsko društvo, in sicer: ena ameriška vprega, ena ura in dvoprežni navskrižni vajeti. Vloge 5 kron. Neobdarovani dobijo po 3 K nazaj. — Naznanila se sprejemajo do 15. maja opoldne. Poznejša naznanila se ne bodo sprejemala. Naznanila sprejema g. M. Zemljč v Ljutomeru, kateremu je obenem vplačati vlogo, naznaniti barve svojega dressa in izročiti listine tikajoče se plemena in starosti naznanjenega konja. Kdor z naznanjenim konjem na dan dirke ne vozi, ne dobi vloge povrnjene. Naznanjeni konji se morajo 15. maja ob 5. uri zvečer na ogled prignati. Za dirkalsko društvo:

Jos Mursa, načelnik.

(Bralno društvo za ljutomersko okolico) priredi v nedeljo dne 10. t. m. veselico v prostorih g. Vaupotča v Ljutomeru s sledečim vspeedom. A. Koncert. 1. „Oj Sloveni“: moški zbor. 2. „Majniku v pozdrav“, meš. zbor P. H. Sattner; 3. „Mi vstajamo“, moški zbor, Dr. B. Ipavec; 4. „Mladost ni“, meš. zbor I. Laharnar; 5. „Kadar mlado leto“, meš. zbor, I. Laharnar; 6. „Novinci“, moški zbor, Volarič; 7. „V gozdu“, meš. zbor, E. Adamič; 8. Bože živi! moški zbor, I. pl. Zajc. B. Gledališka predstava. — 1. „Ena se mora omočiti“, veseloigra. 2. „Bucek v strahu“, burka. Vstopnina: I. 60 vin. II. 40 vin. III. 20 vinarjev. Začetek točno ob 7 uri zvečer. K prav obilni udležbi vabi odbor.

Književnost in umetnost.

(„Macedonien und das türkische Problem“) von K. Gersin“ je naslov knjige, ki je nedavno izšla v založbi Kratza, Helf & Co. na Dunaju. Kočljivo macedonsko vprašanje je na dnevnem redu in vsak ga boče po svoje razrešiti. Pisatelj te knjižice prepušča nekako polovico slovanske Turčije Bolgarom, drugo polovico Srbom. V svojih izjavah je prijatelj i Bolgarom i Srbom, vendar se bliža bolj poslednjim. Srbi so v sredini vsega Jugoslovanstva, jih je največ — 9 000 000 — in največ bodočnosti v kulturnem oziru. — njih jezik utegne postati sčasoma centralni jezik vseh Jugoslovanov. Pisatelj je torej odločen centralist. Opira se v svojem izjavljanju tuptam na strogo znanstvene rezultate učenjakov, a drugod se nedognana domnevanja nvrati med dejstva, tako n. pr. ko razdeli vse Jugoslovane v pet glavnih narečij. Včasih piše jako trezno, rekli bi nepristransko in največjo komplikacijo s čudovito lahkoto razdrobi, očrta in pretehta, a drugod dela drzne politične poteze. Naj omenim samo, kako razreši zamotano albansko vprašanje: „... srbske in bolgarske čete naj posedejo Albanijo in razorože prebivalce. Bolgarija se nato umakne in se ji da odškodnina. Srbija pa pre-

vzame nalogo, da uvede v Albanijo prosveto, kajpak naj se upošteva kar najbolj enotnost jezika. In ako pokažejo Albanci čez nekaj let zmčnost in voljo, da si svojo usodo sami določajo, jih Srbi gotovo ne bodo ovirali.“ Knjižica je razdeljena v več oddelkov. Najprej pisatelj očrta nakratko meje današnje Macedonije, preide na zgodovino Bolgarov in Srbov, riše kulturno stanje Macedoncev in drugih narodnosti v turški Evropi in podaje naposled lep statističen pregled vseh teh narodnosti. Razvidi se iz vsega, da je jako marljivo sestavljal posamezne dele, vendar naletimo tuptam na kak nedostatek. Da je prejel bolgarski knez Boris vero krščansko v Bizancu, je dokazal E. Golubinski v svoji leta 1871 izišli „Zgodovini bolg. serb. in rumunskih pravoslavnihi cerkva“, in to dejstvo priznavajo dandanes vsi zgodovinarji, vendar piše pisatelj še po zastareli teoriji, da je bil Boris krščen od Cirila in Metoda. Vkljub takim malenkostim je v knjižici zbranih mnogo zanimivosti, in zlasti imponira tisti krepki in odločni slog, v kakršnem je svoj čas znani Fischhof pisal svoja politična dela. Kdor se natančneje peča z jugoslovanskim vprašanjem, gotovo ne bo prezrl te knjige. — 6j.

Politični pregled.

(Državni zbor.) V seji dne 1. maja je bil na dnevnem redu predlog, da se odpove trgovinska pogodba s Srbijo. Govorila sta glavna govornika. Zbornica je uvidela, da bi se prenašla z odpovedjo pred sprejetjem novega carinskega tarifa in je zato izročila predlog gospodarskemu odseku. Nato se je razpravljalo o kršenju pisemske in uradne tajnosti v zadevi afere „Rectus“. Posl. Stransky je zahteval najstrožje prečiščenje. Sekcijski načelnik Neubauer je dokazoval, da dotični uradnik ni kršil pisemske tajnosti pač pa zlorabil uradno oblast, za kar ga čaka primerna kazen. Nato sta še govorila poslanca Scheicher in Schuhmaier, ki sta oba, prvi monsignor, drugi pa socijalist, jako strogo obsojala postopanje olomuškega nadškofa. Zadeva bo končana v današnji seji.

(Kvotna deputacija.) Zbornica je izvolila v kvotno deputacijo poslance Davida Abrahamovica, Baumgartnerja, dr. Fiedlerja, Jaworskega, Kaiserja, dr. Kramarja, dr. Mengerja, Povšeta, barona Schwegla in grafa Zedwizga.

(Demonstracije na Hrvatskem.) Zadnjega aprila je bila v cerkvi sv. Marka v Zagrebu maša za nedolžno žrtve nemirov v Zaprešiću za kmeta Pasarića. Cerkev je bila polna. Ko pa je občinstvo izšlo iz cerkve, je zapelo narodno himno. Redarstvo je raztiralo zbrano množico in aretiralo in uklenjenih odgnalo v zapor sedem slušateljic nunske preparandije in šest moških. Zvečer je bilo po ulicah prav živahno. Zaprtih je bilo zopet 42 oseb. Za 1. maja je bilo pripravljenih šest kompanij vojakov. Redarstvo bo baje odgnalo iz Zagreba vse ljudi, ki niso sprejeti v občinsko zvezo in so bili v zvezi z demonstracijami. To bodo najtežje občutili dijaki. Urednika „Obzora“, profesor Pasarić in dr. Heimrl sta še vedno v zaporu, sedaj so jima pridružili še urednika „Hrvatskega Prava“, Zočeka. — V demonstracije so posegle torej tudi ženske. Pred banovim stanovanjem jih je na stotine klicalo: „Abzug Hedervary!“ Aretiranih je ta dan bilo 80 gospa in gospodičen.

(V ogrski zbornici) gre vse navkreč. Szell je predložil odredbe za sedanji „flex“-položaj. Opozicija smatra te odredbe za kršenje ustave in meni, da boče Szell utihotapiti na Ogrsko avstrijski § 14. Szell se je branil, ali koantover mu niso pustili govoriti. Kričali so in razgrajali, da je končno moral nehati! Poskušil je še trikrat govoriti, ali vselej je moral seeti in izjaviti, da je utrujen. Moral je kapitulirati. Razprava v Szellovih odredbah se nadaljuje.

(Angleški kralj) je došel iz Rima, kjer je obiskal tudi papeža, v Pariz dne 1. maja, kjer ga je sprejel predsednik Loubet na kolodvoru. Pariz je v zastavah in ljudstvo prireja kralju velike ovacije.

(Med Rusijo in Francozsko) je prišlo baje do malega razpora, ker se je Francozsko zvezala z Nemčijo v zadevi bagdadske železnice, do katere si svoje Rusi vso pravico.

Loterijske številke.

Trst, dne 2. maja 1903: 81, 83, 52, 40, 72.
Linc. 51, 25, 24, 34, 1.

Mlad, oženjen

trgovec

želi vstopiti v službo kake
večje podružnice kot
poslovodja.
Prevzame tudi boljše go-
stilno v najem ali na račun. Ponudbe se prosijo pod
šifro „J. M. B. 903, poste restante“, Smarje pri Jelšah.
(203) 3-1

V najem se da

zaradi bolezni dosedanjega najemnika gostilna in
mesarija z velikim vrtom. V poslopiju se nahajajo
poleg gostilniških prostorov sobe za tujce, katere
so meblirane s trpežnim pohištvo. Na razpolago
so vsi za gostilniški in mesarski obrt potrebni
prostori in reči, še celo ledenica je napolnjena
z ledom.

Poslopije se nahaja v Leskovcu tik okrajne
ceste poleg župnijske cerkve, kjer je tudi postaja
c. k. žandarmerije in finančne straže. Veliki do
sedanji promet se dokaže.

Ponudbe sprejema „Kmetijsko društvo“ v
Leskovcu niže Ptuja. (193) 3-3

Kot pisar korespondent
ali knjigovodja

išče službe naobražen, 30 leten, vojaščine preat, neoče-
njen mož z večletno in vsestransko pisarniško prakso,
zmožen slovenskega, nemškega, hrvaškega in srbo-
hrvaškega jezika v govoru in pisavi popolnoma, deloma
italijanskega in angleškega jezika in stenografije, izurjen
v pisanju na pisalnem stroju, hiter računar in dober
korespondent in knjigovodja, proti skromnemu plačilu.
Ponudbe na upravnistvo „Domovine“. (200) 2-2

Slovite žveplene toplice na Hrvatskem
železnična pošta in Varždinske toplice
ob Zagorski železnici (Zagreb-Čakovec)

Analiza po dvor. svetniku profesorju dr. Ludvigu
l. 1894. 58 stopinj Celzija vroč vrelc, neprekošen po
svojem učinku pri mišičnem in sklepnem revmatizmu,
trganju, vnetjih in kostolomih, putiki, neuralgiji, ischiji
itd., ženskih boleznih, kožnih in skrivnih boleznih, kro-
nični ledvični bolezni, mehurnemu katarju, kovinski
dykraziji, kakor zastrupljenju s svincem in živim
srebrom itd. itd., pri boleznih v požiralniku, prsih, jetrih,
pri želodčnih bolečinah, hémorrhoidih itd. itd.

** Električna. **** Masaža. **

Zdravilišče z vsem komfortom, vodovodom, pripravi
za zdravljenje z mrzlo vodo s tušom in po Kneipp-ovim na-
činu, celo leto odprto; sezona traja od 1. maja do 1. ok-
tobra. Velik, krasen park, obsežni nasadi, lepi izleti.
Stalna topla godba, obatoječa iz članov zagrebških
kraljeve opere. Plesne zabave, koncerti.

Na postaji Varždinske toplice pričakuje gostov
vsak dan omnibus. Na razpolago so tudi posebni vozovi
in se vljudno prosi, da se dotične naroči naprej pri
upravi toplice.

Zdravniške podatke daje topliški zdravnik dr. A.
Longhino.

Prospekte in brošure razpošilja gratis in franco
* (179) 12-4 uprava toplice.

Prebolski rudnik v Zabukovici.

Tvrška g. Josef Wolf v Št. Petru, Savinjska
dolina (poprej g. Stecker, Hoffmann & Comp)
prodaja čebeli premož (Stück) A K 160 per
100 kg, srednji premog (Mittel) A K 140 per
100 kg in sicer takoj pri jamah (loko Grube).
Premog se zamore vsak čas dobiti. (175) 6-4

V trgovino z mešaním blagom sprejme Ana
Klemenčič na Črnigori pri Ptuj tako

učenca

ki je dovršil ljudsko šolo.

(177) 3-3

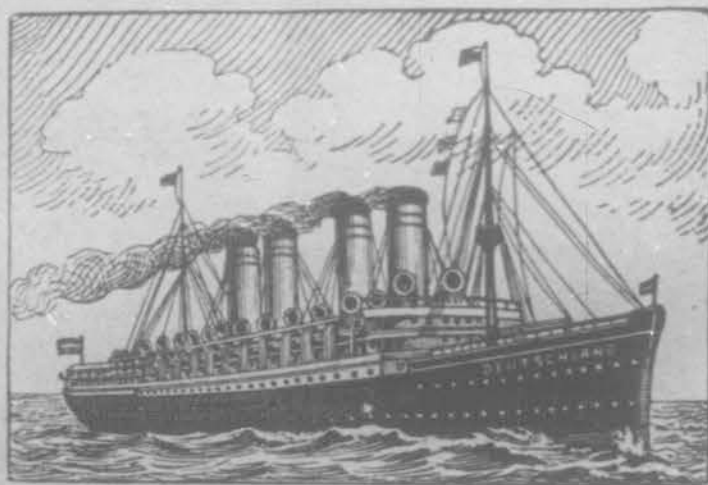
Prodám gostilno

z dobrim prometom, prodajo žganja in tobaka,
zraven spadajoče zemljišče, vinograd, njive in
novo gospodarsko poslopje, vse v najboljšem stanju.

Najbolj pripravnó je za čevljarja. (194) 3-3
JOŽEF SEVČNIKAR, Rečica na Paki.

Proda se hiša v Mozirju

blizu cerkve za 1800 gld. Izplača se samo
600 gld., 1200 gld. lahko ostane na obrestih
po 5 %. Vse natančneje pove g. Ivan Cesar,
(191) 3-3 podobar v Mozirju.

Največje, najhitrejšje
ter najvarnejše vrste

velikanskih parnikov

ki vozijo na

AMERIKO

Hamburg—New-York

(233) 82

le 6 dni.

Vozne karte po najnižjih cenah za vse razrede prodaja, ter daje pojasnila točno in
brezplačno, oblastveno potrjena

Agentura Hamburg-Ameriške Linije

v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 31.

Trgovina z železnino „MERKUR“

PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta šte. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite
železine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedel-
ske in orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, lopje in
strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter olj za okna,
vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinske posode
tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter
vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

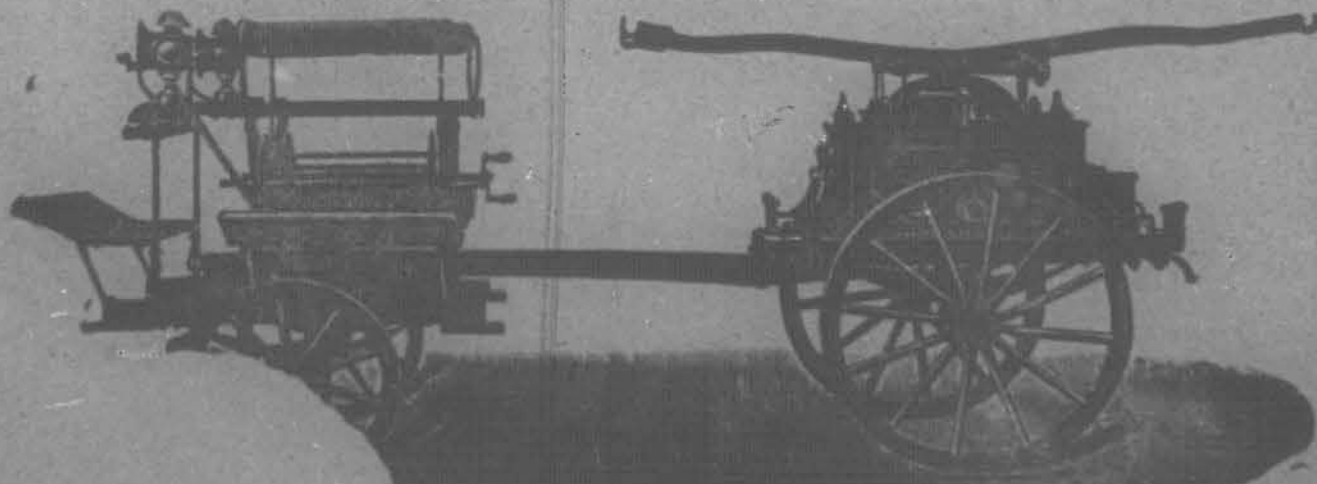
Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje),
lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko že-
lezne trgovine spadajoče predmete.

Tomazeva žilindra, najboljšje umetno gnojilo.

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

Postrežba točna

Cene nizke.

C. kr. priv. tovarna strojev, brizgalnic, kme-
tjskih strojev, I. moravska mehanična tkalnica
cevi in pasov

R. A. SMEKAL

v Čechu pri Prostjevu in Smichov-Praga.

Podružnica v Zagrebu, Frankop. ulica 9

priporoča svojim gostim društvo, občinam in zasebnikom
brizgalnice vsake vrste, s patentom proti zmrzanju in s priredbo,
da tisto na obe strani vodo vlečejo in mečejo, parne brizgalnice,
s kojima zamoreta samo dva človeka opravljati delo — zandba v
teku treh dni — ter ne potrebujejo izprašnega strojevodje; dalje
vse drugo gasilno orodje, čelade, paze, sakirice itd., kmetijske
orodje in Peresepora-brizgalnice. — Blago solidno, elegantno in
ceno. Plačila po dogovoru.

Podružnica R. A. SMEKAL v Zagrebu.

(645) 50-48

Lastnina in tisk D. Hribarja v Celju.

Odgovorni urednik in izdajatelj Rudolf Libensky